

SƏYAVÜŞ

*Sərqin böyük dahilərindən
Firdovsinin min illiyinə ithaf*

Facia – 5 pərdədə

Ə Ş X A S

Keykavus – Kəyan tacdarı, bir qadar ixtiyar.

Südəbə – Suriyə kralının qızı, Keykavus hərəmi...

Rübabə – Südəbənin süt anası, ağsaçlı.

Səyavüş – Keykavus oğlu... (əvvəlki hərəmindən) pək gənc...

Rüstəm – Məşhur pəhlivan, Zal oğlu.

Vəzir

Münəccim

Münəccim başı

Tus

Bəhram

Yavərlər

} – Saray ərkanı

Əfrasiyab – Türk xaqanı, ortayaşlı.

Gərşivəz – Onun qardaşı.

Firəngiz – Əfrasiyab qızı.

Piran – Divanbəyi, ixtiyar.

Tosun – Gərşivəzin yavəri.

Çin elçisi, rəqqasə, Köse lələ, pişxidmət, cariyələr, cəngavərlər, köylülər və sairə...

Vali, müşavir, Altay, Yalçın, tazə gəlin... nədimələr, saray qızları, yavərlər, əskərlər və isyançılar...

BAŞLANĞIC

Zabilistanda təlim meydanı. Səhər erkən... Coşğun muzika. Sadə qiyafəli, qumral saçlı Səyavüş bir köy dəliqanlısı ilə qılıç təlimi yaparaq vuruşur. Bir yanda Zal oğlu Rüstəmlə başqa cəngavərlər, bir yanda səmimi çöhrəli, ağsaçlı bir qadınla köylü qızlar və dəliqanlılar tamaşa edirlər. Səyavüş arqadaşına üstün gəlir.

Ümumi alqış.

R ü s t ə m

Afərin, Səyavüş!

K ö y l ü l ər

Yaşa, bin yaşa!

S ə y a v ü ş

Ər gərək ər meydanında çarpışa.

R ü s t ə m

Kim istərsə, gəlsin!

İ k i n c i d ə l i q a n l ı

Bənimidir sıra.

S ə y a v ü ş

Sən də gəl, ər istər bana saldıra.

Qılıclar parlar, vuruşurlar. Səyavüş üstün gəlir. Alqış...

K ö y l ü l ər

Yaşa!

S ə y a v ü ş

Kim gəlirsə gəlsin, çəkinməm.

R ü s t ə m

Yalnız eşdir ona Zal oğlu Rüstəm.

S ə y a v ü ş

Bən səndən öyrəndim qəhrəmanlığı,

Yenilsəm də yoqdur peşimanlığı!

R ü s t ə m

Durmayın, çalın da gurlasın davul.

S ə y a v ü ş

Aydın olsun kimdir qəhrəman oğul.

(Çarpışurlar, hiç biri yenilməz.)

R ü s t ə m

Nə sən, nə bən! Biz ər oğlu ərleriz,

Gücdə, saldıırşda həp bərabəriz.

Ətrafdan əskəri muzika eşidilir. Rüstəm əlini alınə qoyub baqar.

B ə h r a m

Kimdir onlar? İştə önlərində Tus!

R ü s t ə m

Bəlli, göndərmişdir onu Keykavus.

T u s bir bölük cəngavərlə gəlir, təmənna edər.

H a m ı

Salam Zal oğluna Kəyan şahından.

T u s

Salam Səyavüşə!.. Al, işte fərman!

(Bir məktub verir.)

Bu gündən atmalı köy mühitini,

Möhtəşəm saraylar bəklıyor səni!

S ə y a v ü ş

(*məktubu gözdən keçirir, Rüstəmə*)

Azadə dirliyə alışdım artıq,
Ağır gəlməzmi ya bana ayrılıq?

R ü s t ə m

Madam ki, əmr etmiş bizə şah baban,
Çıqmalıyız yola günəş doğmadan.

S ə y a v ü ş

(*ağsaçlı, köylü qadına yaqlaşır, əlini öpər*).

Sağlıqla, ey böyük, möhtərəm ana!
Sən anadan daha yaqınsın bana!

Q a d ı n

(*onun alınından öpərək*)

Quzum! Er-gec parlar adın cihanda,
Diz çökərlər sana qarşı hər yanda.
Zalimlə məzlumu, saqın, bir tutma,
Yediyin ətməyi, duzu unutma!
Hər ölkəyə varsan, bizi anarsın,
Nasırlı əllərə acır, yanarsın.

(*Dərindən ah çəkərək*.)

Şən saraylar məğrur etməsin səni,
Düşün daim yoqsulların dərini.
Uyma evlər yıqan kinli şahlara,
Acı! Köyüsləri yaqan ahlara!

(*Səsini yüksəldərək*.)

Biz səni bəslədik, çalış, adil ol!
Haydi, yavrum, şanlı yol, uğurlu yol!

Coşqun muzika... Uzaqlaşirlar.

R ü s t ə m

Şanlı yol, uğurlu yol!

K ö y l ü l ər

Şanlı yol, uğurlu yol!

(*Deyə onların izlə gedərlər.*)

Pərdə

BİRİNCİ PƏRDƏ

I SƏHNƏ

Keykavus sarayında son dərəcə parlaq bir salon... Bağçaya baqır, əlvan camlı, ipək pərdəli böyük pəncərələr... Coşqun musiqi ətrafı çıpladır. Gənc, əsmər, cazibəli, möhtərəm baqışlı Südəbə kölələr omuzuna yüklənmiş taxt-rəvan üzərində iki cariyyə ilə bərabər gəlir. Açıq pəncərədən dışarıdakı ziyafəti seyr edər. Palabıyq bir pişxidmət qapı önündə ayaqda durub baqır.

Birinci cariyyə

(*gənc... bağçeyi göstərir*)

Nə parlaq ziyafət, nə şanlı bayram!
Keykavus sarayı rəqs edər tamam.

İkinci cariyyə

(*daha gənc*)

Nazlı məlikəmiz Südəbə, əfsus,
Hər sevincə qarşı kədərli, məyus.

S ü d a b ə

Nəş'ədən bayılsa bütün kainat,
Sevda bulutları gülərimi? Heyhat!

